

قراردادهای تجاری بین المللی

www.ketab.ir

دکتر علی آریائی پور

عضو هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی

سرشناسه : آریایی پور، علی، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور : قراردادهای تجاری بین‌المللی / علی آریایی پور.
مشخصات نشر : تهران: خرسندی، ۱۳۹۸-
مشخصات ظاهری : ۴۸۰ ص.
شابک : 978-622-224-098-1

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
موضوع : حقوق بین‌المللی خصوصی -- قراردادهای
موضوع : Conflict of laws - - Contracts :
موضوع : حقوق بین‌المللی خصوصی -- حقوق تجارت
موضوع : Conflict of laws - - Commercial law :
رده‌بندی کد : K۷۳۵۰
رده‌بندی یوبی : ۳۴۰/۹۲ :
شماره کتابخانه ملی : ۵۹۶۴۱۹۹

انتشارات خرسندی

تهران، خیابان نلسون ماندلا (جردن)، چهارراه جهان کودک، ضلع شمال غربی، پلاک ۶۶،
طبقه اول، واحد ۳ تلفن: ۶۶۵۳۰۷، ۸۸۶۶۳۱۶۲
مرکز پخش و توزیع: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لیاقت‌زاد، رسید به خیابان دانشگاه،
پلاک ۱۷۴، واحد زیرزمین تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ - ۶۶۴۸۴۸۵۸
فروشگاه شماره ۱: میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید بن‌بست شهرزاد، پلاک ۵ تلفن: ۶۶۴۹۸۱۱۲
فروشگاه شماره ۲: خیابان انقلاب، مجتمع پارسا، پلاک ۱۲۱۸ تلفن: ۶۶۹۰۳۹۷۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

قراردادهای تجاری بین‌المللی

دکتر علی آریایی پور

چاپ اول: ۱۳۹۸ - شمارگان: ۵۰۰ جلد

صفحه‌آرایی: الهام پیدایی

قیمت: ۹۵۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-224-098-1

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۴-۰۹۸-۱

فهرست مطالب

۱۳	دیباچه.....
۱۵	قسمت اول: تعیین قانون حاکم بر قراردادهای تجاری بین‌المللی.....
۱۶	عنوان اول: کلیات.....
	عنوان دوم: کنوانسیون لاهه ۱۹۵۵ در زمینه قانون حاکم بر بیع بین‌المللی اشیاء منقول
۲۹	ملموس.....
	عنوان سوم: مقررات پارلمان اروپا و شورای آن در زمینه قانون حاکم بر تعهدات
۳۴	قراردادی (روم ۱) - صوب ۱۱ ژوئن ۲۰۰۸.....
۳۴	فصل اول: مقررات عمومی.....
۳۵	فصل دوم: قلمروی اجرائی مقررات.....
۳۶	فصل سوم: قواعد حل تعارض قوانین.....
۳۶	بخش اول: قاعده اصلی حل تعارض.....
۳۷	بخش دوم: قاعده فرعی حل تعارض.....
۴۴	بخش سوم: قواعد خاص حل تعارض.....
۴۸	فصل چهارم: قوانین امری یا اجرای فوری.....
۴۹	فصل پنجم: اراده طرفین و اعتبار قرارداد.....
۵۱	فصل ششم: اعتبار شکلی قرارداد.....
۵۱	فصل هفتم: قلمروی قانون حاکم بر قرارداد.....
۵۴	فصل هشتم: عدم اهلیت.....
۵۵	فصل نهم: انتقال طلب.....
۵۷	فصل دهم: جانشینی.....
۵۹	فصل یازدهم: اقامتگاه عادی.....

۵۹	فصل دوازدهم: رد احواله
۶۰	فصل سیزدهم: نظم عمومی دادگاه رسیدگی کننده
۶۱	عنوان چهارم: حقوق عام حل تعارض قوانین
۶۱	فصل اول: حقوق فرانسه
۶۳	فصل دوم: حقوق آمریکا
۶۶	فصل سوم: حقوق ایران
۶۷	قسمت دوم: تعیین دادگاه صالح در دعاوی ناشی از قراردادهای تجاری بین‌المللی
۷۱	عنوان اول: از کنوانسیون بروکسل ۱۹۶۸ تا مقررات بروکسل ۲۰۱۲
۷۳	فصل اول: تعیین صلاحیت بین‌المللی
۷۳	بخش اول: صلاحیت اصلی
۷۳	گفتار اول: صلاحیت عمومی صلاحیت
۷۵	گفتار دوم: قواعد خاص صلاحیت
۷۵	بند اول: صلاحیت‌های تکمیلی
۷۸	بند دوم: صلاحیت‌های ناقص
۷۹	بخش دوم: صلاحیت اختیاری
۸۱	فصل دوم: رژیم صلاحیت بین‌المللی
۸۳	عنوان دوم: حقوق عام حل تعارض دادگاه‌ها
۸۳	فصل اول: حقوق فرانسه
۸۸	فصل دوم: حقوق آمریکا
۹۳	فصل سوم: حقوق ایران
۹۷	قسمت سوم: کلیات قراردادها
۹۸	عنوان نخست: عرف تجاری بین‌المللی (Lex mercatoria)
۱۰۰	عنوان دوم: انعقاد قرارداد
۱۰۰	فصل اول: مراحل مقدماتی انعقاد قرارداد

فصل دوم: توافق اراده‌ها (تلاقی اراده طرفین قرارداد).....	۱۰۷
عنوان سوم: شرط فورس مازور و شرط غسر و حرج: (La force majeure & hardship).....	۱۰۸
فصل اول: شرط فورس مازور (La force majeure).....	۱۰۸
فصل دوم: شرط غسر و حرج: (Hardship).....	۱۱۱
عنوان چهارم: ضمانت اجراهای عدم اجرای تعهدات قراردادی.....	۱۱۶
فصل اول: معافیت یا محدودیت مسئولیت قراردادی.....	۱۱۶
فصل دوم: شروط خسارت توافق شده (liquidated damage clauses).....	۱۱۸
فصل سوم: فسخ قرارداد.....	۱۱۹
عنوان پنجم: حل و فصل دعوی تجاری ناشی از قراردادهای بین‌المللی.....	۱۲۰
فصل اول: انتخاب داور و گاه صالح.....	۱۲۰
فصل دوم: مراجعه به داوری ARBITRATION.....	۱۲۲
قسمت چهارم: اینکوترمز.....	۱۲۵
عنوان نخست: بیع خانگی یا همان EXW یا بیع امان از کارخانه (بیع محلی).....	۱۳۳
عنوان دوم: بیع FAS (FREE ALONG SIDE SHIP).....	۱۳۷
عنوان سوم: بیع FOB (FREE ON BOARD).....	۱۴۰
عنوان چهارم: بیع CFR (COST AND FREIGHT).....	۱۴۷
عنوان پنجم: بیع CIF (COST INSURANCE AND FREIGHT).....	۱۵۲
قسمت پنجم: قرارداد بیع بین‌المللی کالا.....	۱۶۱
عنوان نخست: کنوانسیون سازمان ملل متحد راجع به قراردادهای بیع بین‌المللی کالا مصوب وین ۱۹۸۰.....	۱۶۲
فصل اول: قلمروی اجرایی و مقررات عمومی کنوانسیون.....	۱۶۴
فصل دوم: انعقاد قرارداد.....	۱۸۶
فصل سوم: تعهد فروشنده به تحویل دادن کالا.....	۱۹۴

۲۱۴	فصل چهارم: تعهد خریدار به پرداخت ثمن
۲۱۶	فصل پنجم: ضمانت اجرای تعهدات طرفین
۲۳۰	عنوان دوم: قرارداد نمونه
۲۳۷	قسمت ششم: قرارداد حمل و نقل بین‌المللی کالا
۲۴۵	عنوان اول: حمل و نقل جاده‌ای بین‌المللی
۲۴۶	فصل اول: قلمروی اجرائی کنوانسیون
۲۵۳	فصل دوم: مراحل حمل و نقل
۲۵۴	بخش اول: مرحله بارگیری کالا
۲۵۶	بخش دوم: مرحله جابجایی کالا
۲۵۸	بخش سوم: مرحله تحویل کالا
۲۶۱	گفتار (۱) خسارات آشکار
۲۶۲	گفتار (۲) خسارات پنهان
۲۶۳	فصل سوم: مسئولیت متصدی حمل و نقل
۲۶۳	بخش اول: مسئولیت متصدی حمل و نقل برای تلف و خسارت
۲۶۴	گفتار (۱) عوامل رافع مسئولیت متصدی حمل و نقل
۲۷۰	گفتار (۲) محدودیت قانونی مسئولیت (ماده ۲۳ به بعد کنوانسیون CMR)
۲۷۸	بخش دوم: مسئولیت متصدی حمل و نقل برای تاخیر
۲۸۱	فصل چهارم: دعاوی حمل و نقل
۲۸۱	بخش اول: حق اقامه دعوا علیه متصدی حمل و نقل
۲۸۱	بخش دوم: مرور زمان
۲۸۳	بخش سوم: مطالبه حق و شرایط آن
۲۸۴	گفتار ۱: برای اینکه ادعا معتبر باشد باید چیزی مطالبه شود
۲۸۴	گفتار ۲: ادعا باید از طرف صاحب حق مطرح شود
۲۸۵	گفتار ۳: نامه مطالبه تنها باید به متصدی حمل و نقل ارسال شود

۲۹۲	بخش چهارم: قواعد صلاحیت دادگاه
۳۰۱	عنوان دوم: حمل و نقل دریایی
۳۰۳	فصل اول: قلمروی اجرایی کنوانسیون ها
۳۰۶	فصل دوم: مرحله تهیه و تدارک حمل و نقل
۳۰۶	بخش اول: بسته بندی و باربندی کالاها
۳۱۳	بخش دوم: قابلیت کشتیرانی (هدایت) کشتی
۳۱۵	بخش سوم: بارگیری کالا
۳۱۶	فصل سوم: بارنامه دریایی
۳۱۸	فصل چهارم: مسئولیت متصدی حمل و نقل (شرکت حمل و نقل دریایی)
۳۲۳	فصل پنجم: جبران زیان ناشی از خسارات وارده یا تلف
۳۲۵	فصل ششم: دعوای فضائی
۳۲۸	فصل هفتم: خسارات مشترک
۳۲۹	فصل هشتم: قرارداد اجاره کشتی
۳۲۹	بخش اول: کلیات
۳۳۱	بخش دوم: انواع مختلف کرایه کشتی
۳۳۳	عنوان سوم: حمل و نقل هوایی
۳۳۳	فصل اول: حقوق ماهوی
۳۳۶	فصل دوم: قرارداد نمونه
۳۵۱	عنوان چهارم: حمل و نقل راه آهن
۳۵۳	عنوان پنجم: حمل و نقل رودخانه ای
۳۵۵	قسمت هفتم: قراردادهای توزیع تجاری کالا
۳۵۶	عنوان اول: کلیات
۳۵۶	فصل اول: قرارداد توزیع انحصاری (Exclusive Distribution Agreement)
۳۵۷	فصل دوم: قرارداد فرانشر

۳۵۸	فصل سوم: قرارداد نمایندگی انحصاری
۳۶۰	عنوان دوم: قراردادهای نمونه
۳۶۰	فصل اول: قرارداد توزیع انحصاری
۳۶۷	فصل دوم: قرارداد فرانشر
۳۷۴	فصل سوم: قرارداد نمایندگی انحصاری
۳۸۱	قسمت هشتم: قراردادهای لیسانس
۳۸۲	عنوان اول: کلیات
۳۸۲	فصل اول: محدوده حق بهره برداری
۳۸۳	فصل دوم: ممنوعه جرایم
۳۸۴	فصل سوم: محدوده جزیافی بهره برداری
۳۸۴	فصل چهارم: رازنگهداری
۳۸۴	فصل پنجم: عدم رقابت
۳۸۴	فصل ششم: حق امتیاز
۳۸۵	فصل هفتم: نرم افزار
۳۸۷	عنوان دوم: قرارداد نمونه
۳۹۵	قسمت نهم: قراردادهای جوینت ونچر (سرمایه گذار مشترک)
۳۹۶	عنوان اول: کلیات
۳۹۶	فصل اول: تعهد به همکاری
۳۹۶	فصل دوم: موضوع تعهدات
۳۹۷	فصل سوم: تعهد به عدم رقابت
۳۹۷	فصل چهارم: تعهد به رازنگهداری
۳۹۷	فصل پنجم: تعهد به اطلاع رسانی متقابل
۳۹۸	عنوان دوم: تنظیم قرارداد JOINT VENTURE
۳۹۸	فصل اول: انتخاب بین انواع مختلف شرکت های تجاری

۳۹۸	فصل دوم: احتیاطات
۳۹۹	فصل سوم: محل استقرار
۴۰۰	فصل چهارم: تامین مالی پروژه
۴۰۱	فصل پنجم: ساختار و اداره جوینت ونچر
۴۰۲	فصل ششم: قراردادهایی که باید منعقد شود
۴۰۳	فصل هفتم: خاتمه یک سرمایه گذاری مشترک
۴۰۴	عنوان سوم: قرارداد نمونه
۴۱۱	قسمت دهم: قراردادهای ارائه خدمات
۴۱۲	عنوان نخست: کلیات
۴۱۲	فصل اول: نام گذاری
۴۱۲	فصل دوم: انجام یک فعال
۴۱۳	فصل سوم: نکات مهم
۴۱۴	عنوان دوم: قرارداد نمونه
۴۲۳	قسمت یازدهم: قراردادهای طراحی و نگهداری وبسایت
۴۲۴	عنوان نخست: کلیات
۴۲۵	عنوان دوم: قرارداد نمونه
۴۳۵	قسمت دوازدهم: قرارداد تولید سمعی و بصری
۴۳۶	عنوان نخست: کلیات
۴۳۷	فصل اول: پاداش
۴۳۷	فصل دوم: تعهد تولید کننده
۴۳۸	فصل سوم: تعهد پدید آورنده
۴۳۹	عنوان دوم: قراردادهای نمونه
۴۵۳	قسمت سیزدهم: قراردادهای تجارت الکترونیک
۴۵۴	عنوان نخست: کلیات

فصل نخست: قرارداد فروش با کلیک	۴۵۴
بخش ۱: تعاریف	۴۵۴
بخش ۲: نکات مهم	۴۵۵
فصل دوم: قرارداد اجاره فضای تبلیغاتی در اینترنت	۴۵۷
فصل سوم: قرارداد توزیع در اینترنت	۴۵۷
بخش اول: کلیات	۴۵۷
بخش دوم: ویژگی ها	۴۵۷
موانع: و م: قراردادهای نمونه	۴۵۸
فهرست منابع	۴۷۷

دیباچه

قرارداد بین‌المللی چه قراردادی است؟ آیا صرف وجود یک عنصر خارجی در قرارداد کافی است برای آنکه قرارداد بین‌المللی شناخته شود؟ خیر. قرارداد می‌تواند دارای یک عنصر خارجی باشد بدون اینکه قراردادی بین‌المللی محسوب شود. به عنوان مثال اگر یک فرد مراکشی اتوموبیل دست دوم خود را در بازار شهر ونیزیوی فرانسه به یک فرد ترک بفروشد کاملاً واضح است که این قرارداد بین‌المللی نمی‌باشد. به همین نحو هرگاه یک فرد آلمانی از یک فروشنده فرانسوی مالی را که در خاک فرانسه تولید گردیده خریداری نماید و مبیع در همان جا به وی تحویل داده شود و ثمن معامله نیز در خاک فرانسه به فروشنده پرداخت شود قرارداد قراردادی داخلی محسوب شده و بین‌المللی نمی‌باشد. از لحاظ حقوقی قرارداد به دلیل متفاوت بودن ملیت زمین با کشورهای مختلفی ارتباط دارد ولی از لحاظ اقتصادی تنها در قلمروی یک کشور واحد دفع می‌شود. بنابراین اگر دو طرف قرارداد دارای ملیتی متفاوت از هم باشند قرارداد لزوماً بین‌المللی نمی‌باشد. قرارداد می‌تواند بین‌المللی باشد در حالیکه طرفین قرارداد دارای ملیتی واحد می‌باشند. مثلاً هرگاه قرارداد کاری بین یک کارمند فرانسوی و یک شرکت فرانسوی منعقد شود ولی محل اجرای قرارداد در کشور دیگری باشد قرارداد قراردادی بین‌المللی است هر چند که ملیت طرفین واحد می‌باشد.¹ مکان انعقاد قرارداد چگونه؟ آیا مکان انعقاد قرارداد می‌تواند عاملی برای بین‌المللی شناخته شدن قرارداد باشد؟ مثلاً هرگاه دو صنعتگر فرانسوی در سالن انتظار فرودگاه ژنو با یکدیگر ملاقات کرده و قراردادی با یکدیگر منعقد نمایند آیا به صرف رفتن آنها به ژنو (سوئیس) قرارداد مزبور قراردادی بین‌المللی است؟ خیر. بنابراین محل انعقاد قرارداد هم نمی‌تواند به تنهایی عاملی برای بین‌المللی شناختن قرارداد باشد.

بنابراین تعیین ویژگی بین‌المللی بودن قرارداد به یک معیار حقوقی بستگی ندارد. یعنی به تعدد رابطه قرارداد با کشورهای مختلف بستگی ندارد بلکه به یک معیار اقتصادی بستگی دارد یعنی باید منافع تجارت بین‌الملل را تحت الشعاع قرار دهد. به عبارت دیگر:

عملیات برای بین‌المللی بودن نباید تماماً در قلمروی اقتصادی یک کشور واحد جریان یابد. باید نوعی جابجایی اموال و خدمات به خارج از مرزها وجود داشته باشد. برای اینکه قرارداد بین‌المللی باشد باید باعث ایجاد جریان اقتصادی دو جانبه بین دو کشور باشد. گاهی اصطلاح "قرارداد مرتبط با اقتصاد چند کشور" استفاده می‌شود. به عبارت دیگر قرارداد باید باعث ایجاد نتایج دو طرفه در دو کشور مختلف شود. به عنوان مثال باید موضوع یک آوانس بین‌المللی واقع شود مانند قرارداد بیع که نتیجه آن ارسال کالا از کشوری به کشور دیگر و انتقال پول از دومی به اولی می‌باشد.^۱

برخی قراردادهای داخلی به صورت الحاق به یک قرارداد بین‌المللی، بین‌المللی شناخته می‌شوند. به عنوان مثال ضمانت، نامه‌ها، بانکی قراردادی بین‌المللی محسوب می‌شوند چرا که تضمین‌کننده یک قرارداد بین‌المللی هستند. آنها تابعی از یک قرارداد اصلی اند که قراردادی بین‌المللی محسوب می‌شود.

1. Jean-Michel Jacquet, Philippe Delebecque, Sabine Corneloup, "Droit du commerce international", Dalloz, 2007, n°19 - Jean-Baptiste Racine, Fabrice Siirainen, « Droit du commerce international », Dalloz, 2007, p. 236 - Jacques Béguin, Michel Menjucq, « Traité du Droit du commerce international », Litec, 2005, n° 911.